

**Видання присвячене
115-й річниці Одеської національної академії харчових технологій
та 5-й річниці Навчально-наукового інституту прикладної економіки
та менеджменту імені Г. Е. Вейнштейна**

**АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеська національна академія харчових технологій
НАУКОВА ШКОЛА
«Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної
безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності»

**АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ**

*Матеріали
наукового симпозиуму
з міжнародною участю
19 травня 2017 року*

За редакцією **О. І. Павлова**

Одеса
«Астропринт»
2017

A28 **Адаптивні** стратегії розвитку підприємств харчової промисловості в умовах мінливого світу : матеріали наукового симпозиуму з міжнародною участю (19 травня 2017 р., м. Одеса) / Наукова школа «Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності» ; за ред. О. І. Павлова ; Одеська національна академія харчових технологій. — Одеса : Астропринт, 2017. — 232 с.
ISBN 978–966–927–252–2

У збірнику подано тексти доповідей учасників наукового симпозиуму, які представляють науково-дослідні установи, вищі навчальні заклади України та зарубіжних країн. У них обґрунтовано теоретичні та методологічні засади, інструменти, механізми та напрями стратегічного управління сталим та безпечним розвитком підприємств харчової промисловості в умовах мінливого середовища господарювання.

Видання розраховане на наукових співробітників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, економістів, менеджерів, маркетингологів та інших фахівців галузі харчової промисловості.

УДК 338.439(063)

ISBN 978–966–927–252–2

© Одеська національна академія харчових технологій, 2017

Павлов О. І.
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО 11

Тематичний напрям 1
ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Андрєєва Н. М., Зіньковська Д. В.
Маркетингова діагностика експортного потенціалу підприємств агропродовольчої сфери як інструмент прийняття стратегічних рішень 13

Антоненко М. Н.
Новая политическая идеология эволюции предприятий АПК Беларуси 18

Дідух С. М.
Основні принципи і напрями розвитку агропродовольчої сфери України 23

Коваленко О. В.
Щодо стратегічних пріоритетів державної продовольчої політики в умовах сьогочасних викликів 26

Крисанов Д. Ф.
Теоретичні засади і прикладні аспекти формування європейської моделі харчової безпеки в аграрному секторі економіки України 30

Кулаковська Т. А.
Системний підхід до регулювання сталого та збалансованого розвитку агропродовольчої сфери України 47

Пармакли Д. М., Дудогло Т. Д.
Примеры графического метода исследований в экономике ... 52

Тематичний напрям 2

**СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Бондар В. А.

Перспективи розвитку ринку органічних продуктів
України 61

Самофатова В. А.

Формування сільсько-міського континууму
для забезпечення сталого розвитку агропродовольчої
сфери регіону 65

Тематичний напрям 3

**РЕАЛІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Козак К. Б.

Ефективне управління персоналом як передумова
виживання вітчизняних підприємств у конкурентному
середовищі 70

Смоквін М. В.

Стан та основні напрями розвитку підприємств харчової
промисловості Одеської області 74

Тематичний напрям 4

**ЕФЕКТИВНІСТЬ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ
ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ У ХАРЧОВІЙ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Гончарук А. Г., Лазарева Н. О.

Про ефективність українського виноробства:
порівняльний аналіз 78

Дерменжі Д. Ф.

Вплив змін до Податкового кодексу України на економіку
країни 82

Тематичний напрям 5

**СТРАТЕГІЯ АКТИВНОЇ І ПАСИВНОЇ АДАПТАЦІЇ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
ДО МІНЛИВИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Каламан О. Б.

Стратегічні напрями удосконалення регулювання
виноробної галузі 87

Фрум О. Л.

Застосовність активних адаптивних стратегій в стратегічному
управлінні підприємствами 91

Тематичний напрям 6

**ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Баранюк Х. О.

Дослідження окремих аспектів впливу факторів
на конкурентоспроможність підприємств 96

Бєлошапко М. О., Лобоцька Л. Л.

Розвиток ринку лізингових послуг для агропродовольчої
сфери України на сучасному етапі 100

Егунов Ю. А., Егунова И. Н.

Управление устойчивостью оптимальной производственной
программы предприятия 106

Касян С. Я.

Аграрна логістична дистрибуція та маркетингові
комунікаційні технології харчових підприємств: складові
інтерактивності 110

Ліпова О. Л.

Впровадження управлінських інновацій на підприємствах
харчової промисловості 116

Магденко С. О., Ощепков О. П.

Дослідження питань впровадження інновацій
на підприємствах м'ясопереробної галузі 121

Ніценко В. С.

Напрями підвищення енергоефективності
на підприємствах харчової промисловості 124

Іртищева І. О.	
Еколого-економічні проблеми використання води в харчовій промисловості	215
Мартинюк О. М.	
Адаптивний механізм екологізації інноваційної діяльності підприємств агропродовольчої сфери України: стратегічні та проблемні питання впровадження	218
Меглей В. І.	
Екологічні складові якості агропродовольчої продукції	222
Щурик М. В.	
Екологічні пріоритети підприємств харчової промисловості в агропромисловому комплексі	226

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Шановні друзі!

Проведення нашого наукового симпозиуму співпало у часі зі знаменними подіями — 115-ю річницею Одеської національної академії харчових технологій та п'ятиріччям з утворення Навчально-наукового інституту прикладної економіки та менеджменту імені Г. Е. Вейнштейна (ННІПЕтаМ) й наукової школи «Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності».

За останні п'ять років в рамках тематики наукової школи підготовлено та захищено 4 докторських (2 було підготовлено на кафедрі економіки промисловості, а захищено на створеній на її базі кафедрі управління бізнесом; по 1 — на кафедрах менеджменту і логістики та маркетингу, підприємництва і торгівлі) та 17 кандидатських (по 5 — на кафедрах економіки промисловості, менеджменту і логістики, обліку і аудиту, 2 — на кафедрі маркетингу, підприємництва і торгівлі) дисертацій. За участю викладачів, докторантів, аспірантів, студентів академії, вітчизняних та зарубіжних науковців видано 16 колективних (6 — на кафедрі менеджменту і логістики, по 5 — на кафедрах обліку і аудиту та економіки промисловості, 1 — на кафедрі маркетингу, підприємництва і торгівлі) та 7 індивідуальних (6 — на кафедрі економіки промисловості, 1 — на кафедрі менеджменту і логістики) монографій. З 2012 року проведено 4 міжнародних науково-практичних конференцій, а також наукові конференція, симпозиум, семінар, 4 колоквиуми з міжнародною участю. За підсумками їх роботи видано 1 монографію та 10 збірників тез доповідей.

В нашому науковому симпозиумі взяли участь наукові співробітники, викладачі, докторанти, аспіранти, студенти, державні службовці чотирьох зарубіжних країн та десяти міст України, які представляють Державну установу «Інститут економіки та прогнозування» НАН

України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інститут продовольчих ресурсів НААН, вищі навчальні заклади нашої країни, органи державної влади.

Наша діяльність в рамках тематичної спрямованості наукової школи є свідченням її користі для науки та чималого значення для вітчизняної практики господарювання.

Бажаю усім подальшої плідної роботи, творчості та натхнення.

З найкращими побажаннями
керівник наукової школи, завідувач
кафедри економіки промисловості ОНАХТ,
перший директор ННПЕтаМ,
доктор економічних наук, професор
Павлов Олександр Іванович

Тематичний напрям 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Н. М. Андрєєва

д-р екон. наук; головний науковий співробітник Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, Україна

Д. В. Зіньковська

аспірантка кафедри маркетингу Одеського національного економічного університету, м. Одеса, Україна

МАРКЕТИНГОВА ДІАГНОСТИКА ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ

Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується посиленням ролі процесів інтеграції, глобалізації, соціалізації, інформатизації та екологізації виробництва. Це призводить до того, що ключовим вектором розвитку вітчизняних підприємств стає зовнішньо-економічна діяльність. Від можливостей підприємств до участі у міжнародній економічній співпраці залежить динаміка розвитку економіки України в цілому. Цей принцип є актуальним для усіх галузей економіки, проте доцільним є виділення провідної, стратегічної галузі, зрушення у якій сприятимуть розвитку і суміжних сфер. Такою галуззю може бути агропромисловий комплекс економіки України. Продукція, що випускається підприємствами агропродовольчої сфери, користується попитом серед споживачів на міжнародному ринку. Зробити такий висновок можливо після аналізу показників структури експорту та імпорту. Частка експорту продукції агропромислового комплексу України за період з 2006 по 2015 роки зросла з 11,86 % до 38,19 %, тобто більше ніж у 3 рази. В той час як імпорт зріс за той самий період із 7 % до 9,3 % [1, с. 7].

Саме тому більшого значення набуває вивчення поняття експортного потенціалу підприємства, інструментарію його дослідження та оцінки, а також методів керування ним. На нашу думку, ефективними

Тематичний напрям 6
 ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ
 ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ
 НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Х. О. Баранюк

аспірантка кафедри обліку і аудиту

Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна

**ДОСЛІДЖЕННЯ ОКРЕМИХ АСПЕКТІВ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ
 НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ**

Забезпечення конкурентоспроможності підприємства є одним з найважливіших факторів для успішного функціонування підприємства як на внутрішньому ринку України, так на її зовнішніх ринках. Попередні дослідження показали, що актуальним для ефективного функціонування промислових підприємств та забезпечення високого рівня їх конкурентоспроможності є в першу чергу протистояння та швидке реагування на зміни у зовнішньому середовищу [2, с. 30].

Забезпечення конкурентоспроможності підприємств харчової промисловості як України, так і Одеської області, для якої дана галузь є особливо важливою, а також визначення кола факторів, що мають найвагомійший вплив на рівень конкурентоспроможності підприємства, їх систематизація та класифікація є особливо актуальними у теперішній час, коли багато промислових підприємств є збитковими і мають певні проблеми з реалізацією власної продукції [3, с. 34]. В тому числі це стосується підприємств малого бізнесу, які, на наш погляд, є дуже перспективними саме в галузі харчової промисловості, але які не мають широкого розвитку в Україні, а більшість вже існуючих підприємств є збитковими і знаходяться на стадії «виживання». На наш погляд, на такий стан підприємств харчової промисловості, в т. ч. підприємств малого бізнесу, впливають несприятливі саме зовнішні та окремі внутрішні фактори.

До малого бізнесу відноситься особливий сектор економіки, який охоплює сукупність малих підприємств, що виступають у якості специфічної соціально-економічної форми дрібного виробництва в умовах ринку та підприємництва [1, с. 245]. Згідно з Господарським

кодексом України до суб'єктів малого підприємництва належать фізичні особи-підприємці або підприємства будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за календарний рік не перевищує 50 осіб, а річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України, а до суб'єктів мікропідприємництва відносяться фізичні особи-підприємці або підприємства будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за календарний рік не перевищує 10 осіб, а річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму еквівалентну 2 млн євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [5].

Тому для забезпечення конкурентоспроможності та ефективної діяльності підприємств харчової промисловості, в тому числі підприємств малого бізнесу харчової промисловості, в першу чергу необхідно розглянути існуючі групи факторів, використовуючи праці вчених-економістів, що пов'язані з вивченням їх груп, виявити їх загальний вплив та зазначити ті фактори, що мають найвагомійший вплив на ефективність діяльності підприємств та їх конкурентоспроможність. При цьому особливу увагу слід приділити підприємствам малого бізнесу харчової промисловості, які є ще недостатньо дослідженими.

Попередні дослідження показали, що категорія «конкурентоспроможність» трактується вченими по-різному, та є поняттям, яке не має єдиного підходу в визначенні як по сутності, так й за видами [3, с. 34]. Також не існує єдиного системного підходу до класифікації факторів конкурентоспроможності. На нашу думку, конкурентоспроможність будь-якого підприємства залежить й від ефективності його діяльності, а саме від усіх видів його діяльності [2, с. 31].

Існує багато різноманітних факторів, що впливають на ефективність діяльності підприємства. При більш глибокому вивченні цього питання була виявлена велика кількість різноманітних трактувань та підходів до визначення, класифікації та рівня впливу конкурентоспроможності, але більшість авторів віддають перевагу зовнішнім та внутрішнім факторам, як факторам, що мають найвагомійший вплив на рівень конкурентоспроможності на підприємстві [2, с. 31].

Ми згодні з К. Васьковською [2, с. 31; 4], яка пропонує узагальнити класифікації та згрупувати їх на ендогенні — внутрішні фактори та екзогенні — зовнішні фактори, із структуруванням їх на об'єктивні, що не залежать від діяльності підприємства, умовно-об'єктивні, які

можуть в залежності від окремих умов як мати залежність, так і не мати її від діяльності підприємства, та суб'єктивні, що залежать від діяльності підприємства, а також з деталізацією загальних і часткових факторів. Так, до зовнішніх факторів К. Васьковська відносить: міжнародні, політико-правові, економічні, природно-екологічні фактори та фактори впливу глобалізаційних процесів, до внутрішніх загальних факторів віднесли: ресурсний потенціал, соціально-психологічні фактори, техніко-технологічні фактори, організаційно-економічні фактори, параметри продукції, маркетингово-збутові фактори, імідж підприємства та ефективність звичайної діяльності [2, с. 31; 4].

На наш погляд, до зовнішніх факторів, крім тих, що були запропоновані К. Васьковською, слід додати такі фактори, як фактор з державного регулювання, фактор підтримки вітчизняного виробника, в тому числі малого бізнесу, та популяризації товарів вітчизняного виробництва, підтримку оновлення основних засобів та впровадження новітніх технологій за рахунок пільгових — податкової та кредитної політики держави. Ці фактори мають важливий вплив саме в сучасний період функціонування підприємств та сприяють розвитку підприємств малого бізнесу як найбільш незахищеної сфери діяльності в економіці нашої країни [2, с. 31].

Не можливо не погодитись з думкою К. Васьковської про те, що в процесі проведення внутрішнього аналізу конкурентоспроможності на підприємстві необхідно серед внутрішніх факторів виділити індивідуальні, в залежності від діяльності та потреб кожного підприємства, а при необхідності і надалі проводити ще більшу їх деталізацію [2, с. 31; 4].

При попередньому дослідженні нами було доповнено та удосконалено структурування внутрішніх та зовнішніх факторів в розрізі етапів здійснення звичайної діяльності, а також була доповнена та удосконалена існуюча класифікація за ознаками: «в розрізі етапів здійснення звичайної діяльності» та «в залежності від рівня дослідження об'єкта та рівня конкурентоспроможності», що дозволило виділити п'ять рівнів оцінювання конкурентоспроможності. При цьому необхідно зазначити, що для діяльності підприємств малого бізнесу перший рівень, як правило, відсутній [2, с. 31–33].

Таким чином, проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

– конкурентний потенціал підприємств харчової промисловості, в т. ч. малого бізнесу, в першу чергу залежить від впливу кола факторів у кожному конкретний момент їх діяльності;

– багато промислових підприємств є збитковими та мають певні проблеми з реалізацією власної продукції як на внутрішньому ринку, так і на зовнішньому, що негативно впливає на розвиток і забезпечення ефективності їх діяльності та конкурентоспроможності;

– при попередньому дослідженні була удосконалена класифікація факторів, що впливають на конкурентоспроможність підприємства за рахунок структурування внутрішніх та зовнішніх факторів конкурентоспроможності у розрізі етапів здійснення звичайної діяльності та в залежності від рівня дослідження об'єкта та рівня конкурентоспроможності.

Наведене потребує подальшого аналізу та додаткових досліджень зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємств в харчовій промисловості, удосконалення груп зовнішніх та внутрішніх факторів, що мають найвагомий вплив на ефективність діяльності підприємств харчової промисловості та їх конкурентоспроможність, в тому числі, це стосується підприємств малого бізнесу харчової промисловості, що, на наш погляд, в сучасних умовах життя, є найбільш перспективною для розвитку та бюджетотворюючою галуззю.

Література

1. Баранюк Х. О. Аспекти забезпечення ефективного функціонування підприємств малого бізнесу харчової промисловості / Х. О. Баранюк // Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття: матеріали IV Міжн. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 5–8 жовтня 2016 р.) — Одеса: [Б. в.], 2016. — С. 245–249.
2. Баранюк Х. О. Analysis and structuring of external and internal factors of influence on competitiveness of enterprise / Х. О. Баранюк // Економіка харчової промисловості. — 2017. — Т. 9, вип. 1. — С. 30–37.
3. Баранюк Х. О. Конкурентоспроможність: сутність та об'єкти дослідження / Х. О. Баранюк // Економіка харчової промисловості. — 2016. — Т. 8, вип. 4. — С. 33–39.
4. Васьковська К. О. Розвиток управління конкурентоспроможністю підприємств харчової промисловості: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / К. О. Васьковська. — Одеса, 2015. — 20 с.
5. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/436-15>

6. Кузьминич Г. Г. Факторы, влияющие на конкурентоспособность предпринимательских структур [Электронный ресурс] / Г. Г. Кузьминич. — Режим доступа: [http://com-nauka.isea.ru/files/s1/37 %20 %D0 %9A %D1 %83 %D0 %B7 %D1 %8C %D0 %BC %D0 %B8 %D0 %BD %D0 %B8 %D1 %87.pdf](http://com-nauka.isea.ru/files/s1/37%20%D0%9A%D1%83%D0%B7%D1%8C%D0%BC%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%87.pdf)
7. Куприна Н. М. Конкурентоспособность предприятия: виды и уровень / Н. М. Куприна // Формування ринкової економіки: зб. наук. пр. Спец. вип.: Регіональний розвиток України: проблеми та перспективи: у 2 ч. — К.: КНЕУ, 2011. — Ч. 1. — С. 567–570.
8. Соціо-еколого-економічний розвиток агропродовольчої сфери України в сучасних умовах: проблеми та шляхи їх розв'язання: монографія / авт. кол.: О. І. Павлов, К. Б. Козак, Д. Ф. Крисанов [та ін.]; за заг. ред. О. І. Павлова. — Одеса: Астропринт, 2015. — С. 106–120.

М. О. Белошанко

*студент факультету економіки, бізнесу і контролю
Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна*

Л. Л. Лобоцька

*канд. техн. наук, доцент; доцент кафедри економіки промисловості
Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна*

РОЗВИТОК РИНКУ ЛІЗИНГОВИХ ПОСЛУГ ДЛЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

В останні роки АПК показує значний ріст виробництва і експорту продукції, особливо у сфері рослинництва, що потребує високого рівня її забезпеченості сільськогосподарською технікою. Але, як відмітив завідувач відділу ринку матеріально-технічних ресурсів Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» О. Захарчук [1], аграрії забезпечені основними видами сільгоспмашин лише на 50 %. В Україні спостерігається великий відкладений попит на сільгосптехніку. Закупівля основних видів сільськогосподарської техніки складає 3–5 % від наявної, тоді як для нормального відтворення машинно-тракторного парку потрібно щорічно закуповувати 8–12 %. Особливо критична ситуація склалася з тракторами. Станом на 2016 рік, за різними підрахунками, понад 75 % тракторів знаходилися за межами амортизаційного та економічно доцільного терміну експлуатації. Недостатній рівень техніки призводить до втрати уро-

жів, зниження сировинної бази харчової промисловості, погіршення якості продукції.

Україна на сьогодні має біля 40 заводів з виробництва сільгосптехніки, проте сільгоспвиробники надають перевагу імпортній техніці. За даними митної статистики, у 2015 році було завезено тракторів на \$229,9 млн, комбайнів — на \$106,6 млн, а за дев'ять місяців 2016 року — на \$424,7 млн та \$218,3 млн відповідно. Якщо у 2015 році найбільш активно купували техніку агрохолдинги, то зараз її переважно купують господарства із земельним банком від 4 тис. га до 10 тис. га, а також малі підприємства. Переважною формою придбання техніки є взяття її у лізинг.

Лізинг (англ. leasing — оренда, майновий найм) — підприємницька діяльність, спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів, яка полягає в наданні лізингодавцем у виключне користування на визначений строк лізингодержувачу майна. Основні положення лізингу сформульовані у Законі України «Про фінансовий лізинг» [2].

Лізинг має два види: фінансовий і оперативний.

Фінансовий лізинг (financial leasing) передбачає виплату лізингодержувачем протягом строку дії договору сум, що покривають повністю вартість амортизації майна або більшу її частину, а також прибуток лізингодавця. Після закінчення строку дії договору лізингодержувач може:

- повернути предмет лізингу лізингодавцю;
- укласти новий договір лізингу;
- викупити предмет лізингу по залишковій вартості.

Оперативний лізинг (operation leasing) укладається на термін, менший амортизаційного періоду майна. Після закінчення строку дії договору предмет лізингу повертається власникові або знову здається у фінансову оренду.

Лізингоотримувач вибирає оперативний лізинг, як правило, в двох випадках. По-перше, коли йому необхідно орендоване майно тільки на час, наприклад, щодо виконання разової роботи, або реалізації в життя одного індивідуального проекту. По-друге, коли орендоване майно схильне до досить швидкого морального зносу, і лізингоотримувач передбачає, що після закінчення терміну договору лізингу (оперативного) з'явиться нове, більш сучасне і ефективне аналогічне майно.

Лізинг має значні переваги.

Наукове видання

**АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ**

*Матеріали
наукового симпозиуму
з міжнародною участю
19 травня 2017 року*

Відповідальність за інформацію,
викладену в публікаціях, несуть автори

Українською та російською мовами

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*
Редактор *Н. Я. Рихтік*
Технічний редактор *М. М. Бушин*
Дизайнер обкладинки *В. І. Костецький*
Коректор *І. В. Шепельська*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 13,49.
Тираж 300 прим. Зам. № 188 (42).

Видавництво і друкарня «Астропринт»
65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21
Тел.: (0482) 37-07-95, 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855
e-mail: astro_print@ukr.net; www.astroprint.ua; www.stranichka.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.